УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини
вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

Міністерство юстиції України

Офіс Генерального прокурора
(до відома)

ПОДАННЯ
Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(*згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)*

Статтею 3 Конституції України визначено, що людина, її життя і здоров'я є найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини і громадянина закріплено у Розділі II Конституції України та, відповідно до статті 22 Основного Закону України, не є вичерпними, гарантуються і не можуть бути скасовані.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» Уповноважений здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина, метою якого є:

захист прав і свобод людини і громадянина, проголошених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами України;

додержання та повага до прав і свобод людини і громадянина у відносинах, що виникають між юридичними особами публічного та приватного права, а також фізичними особами, які перебувають на території України, у випадках, передбачених окремим законом;

запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина або сприяння їх поновленню;

сприяння приведенню законодавства України про права і свободи людини і громадянина у відповідність до Конституції України, міжнародних стандартів у цій сфері.

Мною, у зв'язку із здійсненням на підставі статей 13 та 19^1 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№10245.2/25/39.1 від 13.06.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 13.06.2025 15:26
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

людини і громадянина та захисту прав кожного на території України, виконанням функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, виявлено грубі порушення прав людини на захист від катувань у діяльності державної установи «Замкова виправна колонія (№ 58)» (далі – установа), у якій на час відвідування групою НПМ 22-23 квітня 2025 року утримувалось 246 осіб.

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню.

У статті 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань.

Згідно з положеннями частини 3 статті 50 Кримінального кодексу України покарання не має на меті завдати фізичних страждань або принизити людську гідність.

Частиною 1 статті 8 Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) серед основних прав засуджених визначено право на гуманне ставлення до них та на повагу їх людської гідності, засуджені не повинні підлягати жорстокому, нелюдському або такому, що принижує їх гідність, поводженню.

Під час відвідування установи, огляду приміщень та конфіденційного спілкування із засудженими групою НПМ встановлено, що у порушення вимог частини 1 статті 115 КВК України норма жилої площі на одного засудженого, яка не може бути меншою 4 м^2, в окремих камерних приміщеннях не дотримується.

Так, під час відвідування у камерному приміщенні № 37, де утримувалися 3 особи, фактична площа на одного засудженого складала лише 2,7 м^2, у камерному приміщенні № 13, де утримувалися 3 особи – 3,2 м^2.

Факти порушень норми жилої площі зафіксовано групою НПМ також у камерних приміщеннях №№ 5, 8, 14, 33, 39, 40, 45, 46, 36, 43 та інших.

У пункті 13 Сьомої Загальної доповіді Європейського комітету із запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – Європейський комітет) [CPT/Inf (97) 10] зазначено, що проблема із переповненими камерними приміщеннями

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№10245.2/25/39.1 від 13.06.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 13.06.2025 15:26
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

призводить до негігієнічних умов, відсутності приватності, перенавантаження медичних служб та інфраструктури установи.

Окрім цього, такий стан утримання осіб в установі виступає приводом до подання чергових заяв проти України до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ).

У доповіді Європейського комітету Уряду України за наслідками проведеного візиту до України 4 - 13 серпня 2020 року [CPT/Inf (2020) 40] зазначено, що застосування відеозаписів за допомогою стаціонарних та портативних приладів є потенційною важливою гарантією проти жорстокого поводження, а також корисним заходом безпеки.

У ході вивчення стану додержання вимог Порядку використання технічних засобів нагляду і контролю у слідчих ізоляторах, виправних та виховних колоніях Державної кримінально-виконавчої служби України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 26.06.2018 № 2025/5 (далі – Порядок використання технічних засобів нагляду і контролю), а також спілкування з працівниками установи, групою НПМ встановлено, що діяльність адміністрації установи щодо визначення місця, виду та кількості відеокамер, необхідних для обладнання об’єктів установи з урахуванням їх функціонального призначення і технічних характеристик, належним чином не організована.

Як наслідок, у порушення вимог пункту 8 розділу 5 Порядку використання технічних засобів нагляду і контролю, місця несення служби персоналом, територія та об’єкти житлової (окрім, жилих та камерних приміщень) та виробничої зон установи, входи, коридори, сходові клітини, службові та підсобні приміщення адміністративного будинку, структурні дільниці та сектори, а також прогулянкові дворики не у повному обсязі обладнано відеокамерами.

Зазначене призводитиме до обмежень щодо фіксації випадків фізичного впливу або інших зловживань з боку як персоналу установи, так і інших утримуваних осіб.

У той же час відеоспостереження здійснюється у камерних приміщеннях установи, де проживають утримувані особи, при цьому відеонагляд за чоловіками можуть здійснювати працівники жіночої статі.

Таким чином, адміністрацією установи порушуються вимоги статті 32 Конституції України, якою встановлено, що ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України.

У відповідності до вимог національного законодавства на зовнішніх дверях камерних приміщень для тримання засуджених до довічного позбавлення волі установи розміщені поіменні картки з наданням інформації про кримінальні правопорушення, скоєні особами, які знаходяться в цих камерних приміщеннях.

Європейський комітет у пункті 52 доповіді Уряду України за наслідками візиту до України [CPT/Inf (2020) 40] зазначає, що слід зупинити таку практику, оскільки вона служить лише для стигматизації та ускладнення стосунків між засудженими до довічного позбавлення волі та працівниками установи.

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№10245.2/25/39.1 від 13.06.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 13.06.2025 15:26
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

Під час відвідування камерних приміщень №№ 15, 16, 8, а також камер дисциплінарного ізолятора (далі – ДІЗО) установи групою НПМ встановлено, що відстань між протилежними стінами цих приміщень складає до 1,7 м.

Європейський комітет у своїй доповіді Уряду України за наслідками візиту до України [CPT/Inf (2020) 40] рекомендує розширити або вивести з експлуатації будь-які камери розміром менш ніж 6 м^2 (без урахування санітарних вузлів) і щоб відстань між протилежними стінами кожної камери складала не менш ніж два метри.

Під час відвідування групою НПМ встановлено факти утримання засуджених до довічного позбавлення волі у камерних приміщеннях установи поодинці, причому деякі з них утримуються в таких умовах близько 3-х років.

Європейський комітет у 21 Загальній доповіді [CPT/Inf (2011) 28] зазначає, що одиночне ув'язнення може мати надзвичайно руйнівні наслідки для психологічного, соматичного та соціального здоров'я утримуваних осіб. Окрім цього, таке утримання може створювати умови для навмисного жорстокого поводження з ув'язненими.

Під час відвідування установи групою НПМ встановлено, що не усі відповідні об'єкти (приміщення), зокрема, кімнати для виховної роботи у відділеннях соціально-психологічної служби, ДІЗО, ПКТ, камери для засуджених до довічного позбавлення волі, палати лікарняного закладу радіофіковані, що є порушенням вимог пункту 3 розділу XX Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5 (далі – ПВР УВП).

Зазначене порушення також суперечить вимогам правила 24.10 Європейських пенітенціарних правил (далі – ЄПП), згідно з яким ув'язнені мусять мати можливість регулярно одержувати інформацію про суспільні події по радіо або телебаченню.

Статтею 8 КВК України передбачено, що засуджені мають право на оплачувану працю згідно із законодавством про працю. Дана норма стосується і тривалості робочого дня, який згідно вимог статті 50 Кодексу законів про працю України не може перевищувати 40 годин на тиждень.

У ході відвідування групою НПМ встановлено, що в установі окремі засуджені працюють більше 40 годин на тиждень, що є порушенням вимог статті 52 Кодексу законів про працю України, статті 119 КВК України та пункту 4.1 Інструкції про умови праці та заробітну плату засуджених до обмеження волі або позбавлення волі, затвердженої наказом Міністерства юстиції України від 07.03.2013 № 396/5 (далі – Інструкція про працю).

Так, у ході опитування засуджених, здійсненого за відсутності третіх осіб та за умов, що виключають можливість прослуховування чи підслуховування, які залучаються в установі для виконання робіт з господарського обслуговування, групою НПМ встановлено, що у деяких з них у 2025 році тривалість робочого тижня складала близько 48-63 годин (у деяких з них – включно з вихідними днями).

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№10245.2/25/39.1 від 13.06.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 13.06.2025 15:26
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

При цьому, доплати за понаднормову працю таким засудженим не нараховувалися.

Під час відвідування установи групою НПМ зафіксовано незадовільний (зокрема, непридатний до нормальної експлуатації, а, подекуди, в окремих місцях аварійний) стан конструкцій, даху та покрівлі будівлі гуртожитку № 1 установи, де утримуються засуджені до позбавлення волі.

У порушення вимог правила 22.5 ЄПП та Норм забезпечення меблями, інвентарем і предметами господарчого призначення виправної колонії максимального рівня безпеки, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 27.07.2012 № 1118/5 (далі – Норми забезпечення), камерні приміщення установи №№ 15, 16, 13, 8, 5, 14, приміщення для одягання лазні ЛПК, житлові приміщення відділення СПС (№ 1) установи не забезпечені баками для питної води ємністю 15 л. з водорозбірним краном, кришкою, кухлем і тазом.

Відповідно до вимог правила 22.5 ЄПП, утримувані особи повинні завжди мати доступ до чистої питної води.

Під час вивчення стану обладнання ЛПК установи групою НПМ виявлено низку порушень вимог Положення про організацію лазне-прального обслуговування осіб, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 08.06.2012 № 849/5 (далі – Положення про організацію лазне-прального обслуговування).

Так, в приміщеннях лазні припливно-витяжна система вентиляції з механічним спонуканням відсутня, також у ході спілкування з працівниками установи групою НПМ встановлено, що наявна у лазні перукарня не працює близько двох років.

У секторі для тримання чоловіків, засуджених до довічного позбавлення волі установи, приміщення для миття перебуває у неналежному санітарно-гігієнічному стані та потребує проведення ремонтних робіт.

У порушення вимог Додатку 6 Положення про організацію лазне-прального обслуговування «Журнал обліку проведення тілесних оглядів у лазні установи» не ведеться.

Залишення поза увагою виявлених порушень вимог Положення про організацію лазне-прального обслуговування призводитиме до погіршення якості лазне-пральних послуг, які надаються засудженим, та порушуватиме право цих осіб на достатній життєвий рівень.

У приміщеннях для миття лазні ЛПК та сектору для тримання чоловіків, засуджених до довічного позбавлення волі, відсутні шторки та душові перегородки, необхідні для усамітнення засуджених, що є порушенням вимог статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також правила 19.3. ЄПП в частині недотримання права утримуваних осіб на приватність.

У відповідності до вимог пункту 3.19.5 розділу III Положення про організацію лазне-прального обслуговування, для проведення дезінфекції

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№10245.2/25/39.1 від 13.06.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 13.06.2025 15:26
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

(дезінсекції) верхнього одягу та постільних речей (подушки, матраци та ковдри) в пенітенціарних установах використовуються дезінфекційні камери.

Разом з тим, у ході спілкування з працівниками установи групою НПМ встановлено, що внаслідок відсутності належного контролю за організацією дезкамерної обробки з боку посадових осіб установи, в ЛПК наявна дезінфекційна (парова) камера не працює близько одного року.

Під час вивчення стану обладнання дільниці КДіР та відділення СПС (№ 1) установи групою НПМ встановлено порушення вимог Норм забезпечення, а також порушення прав засуджених на гідні умови тримання та достатній життєвий рівень.

Так, в зазначеній дільниці установи відсутні: кімната для зберігання продуктів харчування, кімната для приймання їжі, гардеробна та приміщення сушарки.

У відділенні СПС (№ 1) відсутня кімната для виховної роботи та приміщення сушарки.

Внаслідок відсутності приміщень сушарки засуджені змушені сушити одяг на вулиці у місцях, які не обладнані навіть накриттям для захисту від атмосферних опадів.

У окремих камерних приміщеннях установи групою НПМ встановлено надмірну заґратованість вікон та неналежний рівень освітлення в них.

Так, у камерних приміщеннях №№ 13 та 8 показник загального освітлення є недостатнім (46 lux та 63,7 lux відповідно), при тому, що згідно вимог додатку Ж «Нормативні показники освітлення приміщень житлових будівель», ДБН В.2.5-28:2018 «Природне і штучне освітлення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 03.10.2018 № 264, освітленість робочих поверхонь спальних, житлових кімнат має складати 150 lux.

У відповідності до вимог пункту 4 розділу IV Порядку використання технічних засобів нагляду і контролю, сигналізаційна система виклику застосовується для надання можливості особам, узятим під варту, та засудженим здійснити виклик персоналу і складається із кнопок, які встановлюються у камерних приміщеннях, та індикаційної панелі, що відображає інформацію про стан кнопок.

У порушення вимог вищезазначеної норми Порядку використання технічних засобів нагляду і контролю, а також вимог правила 18.2. ЄПП, 100 % камерних приміщень установи сигналізаційною системою виклику, яка дозволяє засудженим та ув’язненим негайно встановлювати контакт із персоналом, у повному обсязі не обладнані.

Відсутність сигналізаційної системи виклику позбавляє можливості утримуваних осіб повідомляти персоналу установи про виникнення позаштатних ситуацій.

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№10245.2/25/39.1 від 13.06.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 13.06.2025 15:26
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

Обладнання дільниці слідчого ізолятора установи не відповідає стандартам поводження з в'язнями та умовам їх тримання за функціональним призначенням та суперечить вимогам Норм забезпечення.

Під час вивчення стану обладнання сектору для тримання осіб, узятих під варту, групою НПМ встановлено, що для утримуваних осіб у секторі не обладнано кімнату для обшуку та приміщення кабінету лікаря для амбулаторного прийому хворих тощо.

Недотримання вимог Норм забезпечення порушує права осіб, узятих під варту, на гідні умови тримання.

Окрім цього, штатною структурою установи, затвердженою наказом Міністерства юстиції України від 16.06.2020 № 2024/к (зі змінами), сектор для тримання осіб, узятих під варту, не забезпечений жодною штатною одиницею персоналу.

У порушення вимог підпункту 6 пункту 4 розділу IV Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 14.06.2019 № 1769/5 (далі – ПВР СІЗО), з боку адміністрації установи відсутній належний контроль за процесом забезпечення утримуваних осіб наборами продуктів харчування перед відправленням для участі в кримінальному провадженні за межами установи.

Так, наказом начальника установи особа з числа персоналу, відповідальна за видачу продуктів харчування утримуваним особам, які відправляються за межі установи для участі в кримінальному провадженні, визначена, однак, «Журнал обліку продуктів харчування, що видаються ув'язненим і засудженим перед відправленням за межі установи» в установі відсутній.

Враховуючи практику ЄСПЛ (наприклад, справа «Корнейкова та Корнейков проти України» (заява № 56660/12, § 142 та 143), у разі подання до нього скарг ув'язненими (засудженими) щодо незабезпечення їх продуктами харчування адміністрацією установи, зазначені умови тримання цих осіб можуть бути визнані такими, що порушують вимоги статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, внаслідок чого утримуваним особам може бути присуджено відповідні компенсації.

Під час відвідування окремих камерних приміщень установи групою НПМ встановлено, що адміністрацією установи не забезпечуються належні умови проживання для засуджених.

У порушення вимог Норм забезпечення та ПВР УВП у окремих камерних приміщеннях відсутні стіл (камера № 15) та лава на довжину стола (камери №№ 15, 16, 13, 5 та 14), телевізор (камери №№ 16, 8, 2, 5 та 14), дзеркало (камери №№ 16 та 8), полиця настінна для туалетних речей (камери №№ 16, 13, 8, 5 та 14).

Разом з тим, камерні приміщення №№ 15, 13, 8, 5, 14 та 18 перебувають у неналежному, а, подекуди, у незадовільному санітарно-гігієнічному стані, та потребують проведення ремонту.

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№10245.2/25/39.1 від 13.06.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 13.06.2025 15:26
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

Як наслідок, у ході опитування окремих засуджених, здійсненого за відсутності третіх осіб та за умов, що виключають можливість прослуховування чи підслуховування, групою НПМ встановлено, що деякі камерні приміщення установи заражені паразитами/гризунами.

У камерних приміщеннях №№ 13 та 14 металеві грати через свою конструкцію не дозволяють повністю відкрити вікно, що позбавляє доступу утримуваних осіб до свіжого повітря та є порушенням вимог пункту 11 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями та пункту 18.2 ЄПП.

У камерному приміщенні № 18 групою НПМ встановлено порушення вимог статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, що забезпечує право на повагу до приватного життя.

Ліжка у зазначеному камерному приміщенні розташовані впритул одне до одного, що не забезпечує утримуваним особам режиму приватності та порушує вимоги правила 18.1 ЄПП (Рекомендація № R (2006)2 Комітету Міністрів держав-учасниць).

В окремих камерних приміщеннях групою НПМ встановлено порушення вимог статті 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, в якій передбачено право на повагу до приватного життя, у частині доступу та використання санітарних засобів.

Так, у камерних приміщеннях установи №№ 42 та 47 відсутні двері у санвузлах, що не дозволяє утримуваним особам усамітнитись та відповідно є порушенням вимог правила 19.3. ЄПП.

Під час відвідування установи групою НПМ виявлено порушення вимог Кодексу цивільного захисту України в частині наявності укриття населення та його захисту.

Приміщення наявного в установі укриття перебувають у занедбаному стані, внаслідок чого за призначенням не використовуються.

Таким чином, засуджені піддаються щоденному ризику для життя та здоров'я, залишаючись незахищеними, відповідно, у гуртожитках установи під час повітряної тривоги, обумовленої актами військової агресії проти України.

В установі порушуються вимоги Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417 (далі – Правила пожежної безпеки в Україні), що може привести до ураження електричним струмом засуджених або ув'язнених та становить загрозу для їх життя і здоров'я, а також може призвести до виникнення пожеж або задимлень.

У відповідності до вимог пункту 2 розділу III Правил пожежної безпеки в Україні, дерев'яні елементи горищних покриттів (крокви, лати) будівель установи повинні оброблятися засобами вогнезахисту, які забезпечують відповідну вогнезахисну ефективність.

Не менше одного разу на рік комісією установи має здійснюватися перевірка стану вогнезахисного покриву (просочення), за її результатами складається відповідний акт. Однак, у ході спілкування з працівниками установи

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№10245.2/25/39.1 від 13.06.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 13.06.2025 15:26
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

групою НПМ встановлено, що у порушення вимог Правил пожежної безпеки в Україні, робота у цьому напрямку (зокрема, щодо безпосередньо відновлення покриву) не проводилася тривалий час (протягом щонайменше останніх 7-ми років).

Усупереч вимогам підпункту 1.2 пункту 1 розділу V Правил пожежної безпеки в Україні, адміністративні будівлі, гуртожитки для засуджених, інші відповідні будівлі та споруди установи не обладнані у повному обсязі системою автоматичної пожежної сигналізації.

У ході вивчення службової документації, групою НПМ встановлено значний некомплект персоналу в установі, а саме 12,6 % від штатної чисельності персоналу.

Слід зазначити, що у пункті 26 сьомої загальної доповіді [CPT/Inf (97) 10] Європейського комітету вказано, що за неадекватного забезпечення кадрами підтримання безпеки і виконання режимних вимог роблять необхідною часту понаднормову роботу персоналу, яка призводить до стресових станів і швидкої втомлюваності (відомої як «вигорання»).

Європейський комітет підкреслює, що низька укомплектованість персоналом зменшує можливість прямого контакту з ув'язненими, збільшує напругу між ув'язненими та персоналом установи, а також сприяє використанню «днювальних» для здійснення контролю за ув'язненими.

Наявні в установі спецзасоби (захисні шоломи та бронежилети) належним чином не пронумеровані. У випадку застосування фізичної сили працівником, який використовує зазначені спецзасоби, ідентифікувати його буде неможливо.

У доповіді Уряду України за наслідками візиту 1-10 грудня 2012 року Європейського комітету до України [CPT/Inf (2013) 23] зазначено, що працівники загону спеціального призначення, які застосували надмірну фізичну силу до засуджених, були одягнені у спеціальне захисне спорядження (захисні шоломи та бронежилети) без ідентифікаційних номерів, через що неможливо було провести ефективне розслідування щодо встановлення особистостей винних осіб.

Представниками Європейського комітету рекомендовано використовувати чіткий ідентифікаційний номер на кожному одязі/шоломі працівників загону спеціального призначення.

У відповідності до вимог пункту 1 розділу XII ПВР УВП, молодші інспектори чергової зміни, які приймають передачі, повинні мати у санітарних книжках відмітку про проходження медичного огляду, дотримуватися правил гігієни і санітарії.

Однак, під час відвідування установи групою НПМ в одного працівника, який здійснював прийом передач, санітарна книжка була відсутня, троє інших працівників вчасно черговий медичний огляд не пройшли.

Під час відвідування установи групою НПМ виявлено чотирьох засуджених,

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№10245.2/25/39.1 від 13.06.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 13.06.2025 15:26
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

які залучалися до роботи з господарського обслуговування, у яких відсутні медичні книжки, а також шість засуджених, які вчасно не пройшли черговий медичний огляд.

У ході конфіденційного опитування окремих засуджених, 15 із 17 опитаних осіб, яким групою НПМ було поставлено питання щодо порядку та процедури проведення визначення ступеня виправлення засудженого з урахуванням оцінки ризиків вчинення ним повторного кримінального правопорушення, повідомили, що вони не володіють такою інформацією, а також опитані особи вказали, що участі у проведенні відповідних заходів вони не приймали.

Вищевикладене свідчить про те, що заходи, що вживаються адміністрацією установи щодо визначення ступеня виправлення засудженого, не враховують вимоги Порядку визначення ступеня виправлення засудженого, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 19 січня 2023 року № 294/5 (далі – Порядок визначення ступеня виправлення засудженого), з використанням підсистеми «Касандра» Єдиного реєстру засуджених та осіб, узятих під варту (далі – підсистема «Касандра») з урахуванням оцінки ризиків вчинення повторного кримінального правопорушення, а також носять формальний характер.

Групою НПМ встановлено, що молодші інспектори відділу нагляду і безпеки носять гумові кийки відкрито, спеціальних пристосувань для прихованого носіння таких спеціальних засобів у них немає.

У доповіді за результатами проведеного візиту в Україну з 16 по 27 жовтня 2023 року [CPT/Inf (2024) 20] Європейський комітет рекомендував персоналу служб нагляду і безпеки припинити практику регулярного носіння кийків всередині приміщень пенітенціарних установ тому, що така практика сприяє розвитку негативних стосунків між персоналом та засудженими.

З огляду на Звіт Високого Представника ЄС про права людини в світі, опублікований 29 травня 2025 року, у якому серед іншого зроблено висновки про необхідність подальших зусиль для реалізації політики доступності та захисту прав людей, в тому числі в українських в’язницях, а також на підставі вищевикладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, обумовлених діями або бездіяльністю персоналу відвіданої установи, а також приймаючи до уваги те, що:

відповідно до підпункту 2^7 пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 року № 228, Міністерство юстиції України забезпечує контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та узятих під варту осіб;

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16 та 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№10245.2/25/39.1 від 13.06.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 13.06.2025 15:26
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

ВИМАГАЮ:

1. Розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення та недопущення у подальшому порушень, виявлених у діяльності державної установи «Замкова виправна колонія (№ 58)», зокрема:

1.1. Проаналізувати виявлені порушення в діяльності установи, розробити та реалізувати відповідний план заходів щодо їх усунення та недопущення у подальшому, копію якого направити Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини.

1.2. Розробити нормативно-правові акти щодо заборони використання поіменних карт з наданням інформації короткого опису кримінальних правопорушень у засуджених до довічного позбавлення волі.

1.3. Забезпечити дотримання встановленої норми площі з розрахунку на одного засудженого згідно вимог національного законодавства та практики ЄСПЛ.

1.4. Обладнання та використання системи відеоспостереження в установі привести у відповідність до вимог Порядку використання технічних засобів нагляду і контролю та з урахуванням вимог практики ЄСПЛ.

1.5. Вивести з експлуатації в установі камерні приміщення, відстань між протилежними стінами яких менше 2 м.

1.6. Припинити практику застосування одиночного утримування для засуджених, які утримуються в камерних приміщеннях установи.

1.7. Вжити дієвих заходів щодо усунення виявлених порушень в частині забезпечення засудженим можливості регулярно одержувати інформацію про суспільні події по радіо.

1.8. Дотримуватися вимог трудового законодавства України щодо захисту трудових прав працівників із числа засуджених.

1.9. Опрацювати питання щодо невідкладного проведення ремонту даху та покрівлі будівлі гуртожитку № 1 установи з метою запобігання доведення її до руйнування, а також інших приміщень установи з метою приведення умов утримання засуджених та ув’язнених до вимог національного законодавства та міжнародних стандартів.

1.10. Забезпечити в установі постійний доступ засуджених до чистої питної води у відповідності до вимог національного законодавства та міжнародних стандартів.

1.11. Обладнання приміщень та діяльність ЛПК привести у відповідність до вимог Положення про організацію лазне-прального обслуговування.

1.12. Створити належні умови для реалізації права засуджених на приватність та особистий простір.

1.13. Обладнання приміщень дільниці КДіР та відділення СПС (№ 1) привести у відповідність до вимог Норм забезпечення та міжнародних стандартів.

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№10245.2/25/39.1 від 13.06.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 13.06.2025 15:26
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

1.14. Забезпечити належний рівень природного і штучного освітлення у камерних приміщеннях установи.

1.15. Обладнання та використання сигналізаційної системи виклику в установі привести у відповідність до вимог Порядку використання технічних засобів нагляду і контролю та міжнародних стандартів.

1.16. Обладнання та діяльність дільниці слідчого ізолятора установи привести у відповідність до вимог Норм забезпечення, ПВР СІЗО та міжнародних стандартів.

1.17. Привести у відповідність до вимог чинного законодавства та міжнародних стандартів умови тримання засуджених та ув'язнених у камерних приміщеннях установи.

1.18. Вжити дієвих заходів щодо забезпечення вільного доступу утримуваних осіб до свіжого повітря.

1.19. Вжити дієвих заходів щодо обладнання та використання у відповідності до вимог чинного законодавства укриття.

1.20. Вжити дієвих заходів щодо усунення та недопущення у подальшому виявлених порушень вимог Правил пожежної безпеки в Україні.

1.21. Розглянути питання загального некомплекту персоналу в установі, визначити причини і умови його наявності та вжити дієвих заходів щодо комплектування вакантних посад.

1.22. Нанести маркування на наявні в установі спецзасоби (захисні шоломи та бронежилети).

1.23. Усунути виявлені порушення правил гігієни і санітарії під час приймання передач, а також під час залучення до роботи засуджених на відповідних об'єктах установи.

1.24. Не допускати випадки формалізму при реалізації Порядку визначення ступеня виправлення засудженого, з використанням підсистеми «Касандра».

1.25. Забезпечити використання молодшими інспекторами відділу нагляду і безпеки установи спеціальних засобів (зокрема, гумових кийків) із застосуванням спеціальних пристосувань для їх прихованого носіння.

2. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних службових осіб до відповідальності.

Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити мене особисто.

Звертаю увагу, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльність Уповноваженого з метою протидії передбачають відповідальність згідно з вимогами чинного законодавства.

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№10245.2/25/39.1 від 13.06.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 13.06.2025 15:26
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

Додаток: звіт за результатами відвідування державної установи «Замкова виправна колонія (№ 58)» на 26 арк. в 1 прим.

Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини **Дмитро ЛУБІНЕЦЬ**

Тищенко Руслан (050)-967-95-51

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№10245.2/25/39.1 від 13.06.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 13.06.2025 15:26
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400